

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۲/۱۰/۰۱

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۸۵	مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۵	۲۱	۳۵	۱۵ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۶	۶۵	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۶	۷۵	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۶	۸۵	۱۰ دقیقه

ریاضیات

۱- ریشه‌های معادله $\frac{x}{x-2} - \frac{x-2}{2x} = \frac{1}{x}$ چگونه است؟

- (۱) ریشه ندارد.
 (۲) یک ریشه مثبت دارد.
 (۳) یک ریشه منفی دارد.
 (۴) دو ریشه نامثبت دارد.

۲- آقا پرویز و پسرش در حال برداشت محصولات باغ خود هستند. اگر پسر آقا پرویز ۱۶ ساعت زودتر از پدرش محصولات باغ را بچیند و این دو با هم در ۶ ساعت این کار را انجام دهند، آقا پرویز در چند ساعت این کار را انجام می‌دهد؟

- (۱) ۴
 (۲) ۲۴
 (۳) ۱۲
 (۴) ۱۶

۳- اگر رابطه $f = \{(2, 2), (0, 6), (x, 1), (0, x^2 + x)\}$ یک تابع باشد، دامنه آن شامل چند عضو است؟

- (۱) ۱
 (۲) ۲
 (۳) ۳
 (۴) ۴

۴- چند تابع از یک مجموعه ۳ عضوی به یک مجموعه ۲ عضوی می‌توان نوشت؟

- (۱) صفر
 (۲) ۱
 (۳) ۹
 (۴) ۸

۵- اگر $f(x) = \frac{x^2+1}{2x+1}$ و $g(x) = \sqrt{x-1}$ باشد، حاصل $g(f(2)) - f(g(2))$ کدام است؟

- (۱) $\frac{2}{3}$
 (۲) $-\frac{2}{3}$
 (۳) ۱
 (۴) صفر

۶- در تابع $f(x) = mx^2 + nx - 1$ اگر $f(1) = -2$ و $f(3) = 8$ باشد، حاصل $(m-n)$ کدام است؟

- (۱) -۱
 (۲) ۱
 (۳) -۵
 (۴) ۵

۷- در تابع $f: \{1, a\} \rightarrow \{-2, b\}$ اگر $f(x) = \frac{2x-1}{2+x}$ باشد، حاصل $(fa - 2b)$ کدام است؟ ($a \neq 1$)

- (۱) -۲
 (۲) -۴
 (۳) ۴
 (۴) ۲

۸- در تابع خطی f با دامنه $[-1, 2]$ و برد $[-\frac{1}{2}, 1]$ مقدار $f(0)$ است؟

- (۱) -۱
 (۲) ۱
 (۳) $\frac{1}{2}$
 (۴) $-\frac{1}{2}$

۹- نمودار تابع خطی f از مبدأ مختصات می‌گذرد و $f(-1) = 2$ می‌باشد. اختلاف $f(\frac{1}{2})$ و $f(-\frac{1}{2})$ چه قدر است؟

- (۱) ۱
 (۲) ۲
 (۳) $\frac{1}{2}$
 (۴) صفر

۱۰- رابطه بین دما برحسب سانتی‌گراد (C) و فارنهایت (F) به صورت $F = \frac{1}{8}C + 32$ می‌باشد. اگر دمای یک جسم ۵ درجه سانتی‌گراد افزایش یابد، دمای آن برحسب فارنهایت چگونه تغییر می‌کند؟

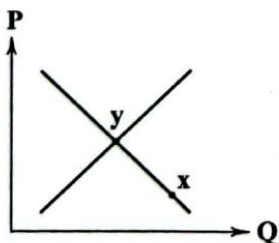
- (۱) ۹ درجه افزایش می‌یابد.
 (۲) ۹ درجه کاهش می‌یابد.
 (۳) $\frac{25}{9}$ درجه افزایش می‌یابد.
 (۴) $\frac{25}{9}$ درجه کاهش می‌یابد.

محل انجام محاسبات

اقتصاد

- ۱۱- «دولت‌ها در شهرهای مختلف، کتابخانه‌های بزرگی می‌کنند تا سطح علم و دانش را در جامعه افزایش دهند» تحقق این امر، منوط به دستیابی به کدام یک از اهداف دریافت مالیات است؟
- (۱) کاهش رفتارهای نامطلوب (۲) تشویق رفتارهای مناسب (۳) افزایش درآمد (۴) کاهش فاصله طبقات اجتماع
- ۱۲- کدام گزینه از پایه‌های تجارت کشورها با یکدیگر نیست؟
- (۱) برخی کشورها نیروی کار مناسبی دارند اما برخی دیگر زمین‌های مناسب یا نفت دارند.
 (۲) برخی کشورها از نظر دسترسی به تکنولوژی‌های روز دنیا، جلوتر از برخی دیگر هستند.
 (۳) در کشوری پسته رشد می‌کند اما کشوری دیگر انبه و پسته رشد نمی‌کند.
 (۴) در کشوری اقتصاد ضعیف است اما در کشوری دیگر اقتصادی مقاوم و قوی وجود دارد.
- ۱۳- با فرض این‌که در حال حاضر قیمت کالا ثابت باشد، کدام عامل تأثیر معکوس بر تقاضای کالای پست دارد؟
- (۱) انتظار کاهش قیمت (۲) مُد شدن آن کالا (۳) کاهش درآمد (۴) انتظار افزایش قیمت
- ۱۴- در رابطه با مالیات غیرمستقیم می‌توان گفت:
- (۱) خود مردم آن را به دولت پرداخت می‌کنند.
 (۲) شامل عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف و مالیات بر ارزش افزوده است.
 (۳) مبنای آن، دارایی و ثروت پرداخت‌کننده است.
 (۴) برای درآمدها به صورت جداگانه نرخ تعیین می‌شود.
- ۱۵- کدام عبارت‌ها در ارتباط با انواع بازار صحیح است؟
- (الف) انحصار تحت هر شرایطی مضر است و روی بازار و رفاه مردم اثر منفی دارد.
 (ب) برای آثار هنری مثل تابلوهای نقاشی مزایده برگزار می‌شود تا به بالاترین قیمت به فروش برسد.
 (ج) خریداران عمده کالا و خدمات، مناقصه برگزار می‌کنند تا به ارزان‌ترین قیمت بتوانند کالا یا خدمات مورد نیاز خود را تهیه کنند.
 (د) در بازار رقابتی، تعداد یکی از طرفین به قدری زیاد است که هیچ‌کس نمی‌تواند قیمت را تعیین کند.
- (۱) الف - ب (۲) ب - ج (۳) ج - د (۴) الف - د
- ۱۶- دولت از چه طریقی، عملکرد بازار را بهبود می‌بخشد؟
- (۱) دولت‌ها با گرفتن مالیات، بازار را به تعادل می‌رسانند.
 (۲) اجازه نمی‌دهند که کسی هر فعالیت قانونی‌ای را به هر نحوی که بخواهد، انجام دهد.
 (۳) اطمینان حاصل می‌کند که قیمت‌ها به هر طریقی پایین بماند و تغییری نکنند.
 (۴) با گذاشتن قوانین، اجازه نمی‌دهد تا سر معامله‌گران کلاه برود.
- ۱۷- کدام گزینه، حرکت از نقطه x به y را به درستی توجیه می‌کند؟
- (۱) بازار در شرایط مازاد تقاضا است؛ در این حالت چون قیمت بالا است، تمام کالاهای تولیدشده به فروش نمی‌رسد، در نتیجه قیمت تا نقطه y کاهش می‌یابد.
 (۲) وضعیت بازار، مازاد عرضه است؛ در این حالت چون تقاضا به طور کامل رفع نمی‌شود، مصرف‌کننده حاضر است پول بیشتری بپردازد تا نیازش را برطرف کند، در نتیجه قیمت تا نقطه y افزایش می‌یابد.
 (۳) در این حالت بازار کمبود تقاضا دارد؛ چرا که قیمت بالا است، در نتیجه تولیدکننده حاضر است قیمت را کاهش دهد تا کالایی روی دستش نماند پس قیمت تا نقطه y کاهش می‌یابد.
 (۴) شرایط حاکم بر بازار، کمبود عرضه است؛ چرا که قیمت پایین است و تولیدکننده کالای کافی تولید نمی‌کند، در این حالت مصرف‌کننده پول پرداختی خود را افزایش می‌دهد تا نیاز خود را برطرف کند و قیمت هم تا نقطه y افزایش می‌یابد.

۱۸- فردی ماهیانه ۱۸٪ درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت می‌پردازد. اگر این فرد هر ماه ۲۲,۶۵۰,۰۰۰ تومان حقوق دریافت کند:

الف) میزان مالیات پرداختی ماهیانه او چقدر است؟

ب) درآمد خالص سالیانه او چقدر است؟

الف: ۱۸,۵۷۳,۰۰۰ ب: ۴۸,۹۲۴,۰۰۰

الف: ۴,۰۷۷,۰۰۰ ب: ۲۲۲,۸۷۶,۰۰۰

الف: ۴,۰۷۷,۰۰۰ ب: ۴۸,۹۲۴,۰۰۰

الف: ۱۸,۵۷۳,۰۰۰ ب: ۲۲۲,۸۷۶,۰۰۰

۱۹- کدام گزینه به دو پرسش زیر، پاسخ درست و کاملی می‌دهد؟

الف) مالیات بر دخانیات و مشروبات غیرالکلی از انواع مالیات ..... است.

ب) کدام یک، از مزایای تجارت جهانی برای کشورها است؟

الف) بر مصرف ب: کاهش هزینه‌های تولید و افزایش سود

الف) غیرمستقیم ب: استفاده از کالاهای چندملیتی

الف) مستقیم ب: استفاده از کالاهای چندملیتی

الف) بر ارزش افزوده ب: کاهش هزینه‌های تولید و افزایش سود

۲۰- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) یکی از نتایج تجارت جهانی، دسترسی مردم به کالاهای باکیفیت‌تر و در نتیجه افزایش رفاه است.

ب) با فروش دارایی‌های مالی مثل نفت در هر صورت به نسل‌های بعد خیانت کرده‌ایم.

ج) با مالیات‌گیری صحیح می‌توان فاصله‌های اجتماعی و اقتصادی میان سطوح مختلف جامعه را کاهش داد.

د) در بازار کالاها و عوامل تولید، خانوارها خریدار یا همان متقاضی هستند.

الف - ص - غ - ص - غ (۴)

الف - ص - ص - غ (۳)

الف - ص - غ - ص (۲)

الف - ص - غ - ص (۱)

علوم و فنون ادبی

۲۱- کدام عبارت درباره شعر فارسی در «قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم» نادرست است؟

- (۱) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.
- (۲) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با فردوسی به اوج رسید.
- (۳) مدیحه‌سرایی رفته‌رفته در میان شاعران جایگاه خود را از دست داد.
- (۴) داستان‌سرایی و قصه‌پردازی و آوردن حکایت‌ها و مثل‌ها نیز در شعر این دوره آغاز گشت.

۲۲- در ابتدا «فارسی دری» در کدام قسمت ایران رواج یافت؟

- (۱) شرق و شمال شرقی
- (۲) شمال و شمال غربی
- (۳) غرب و جنوب غربی
- (۴) جنوب و جنوب شرقی

۲۳- در کدام گزینه به مترجم «تاریخ الرسل و الملوک» به زبان فارسی اشاره شده است؟

- (۱) ابوالمعالی نصرالله منشی
- (۲) محمدبن جریر طبری
- (۳) ابوعلی بلعمی
- (۴) ابوالمظفر ابوصالح منصور

۲۴- درباره «شعر پهلوی» در کدام گزینه، قضاوت درستی صورت نگرفته است؟

- (۱) اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است و آنچه باقی مانده، دچار تحریف‌ها و دست‌کاری‌های بسیار شده است.
- (۲) بعضی از قطعات شعر پهلوی، بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند.
- (۳) منظومه «درخت آسوریک» از نمونه‌های شعر پهلوی است که ریشه پارتی دارد.
- (۴) «یادگار زریران» اثری حماسی به زبان پهلوی است که در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارد.

۲۵- عبارت زیر، معرّف کدام اثر است؟

«این کتاب حدود سال ۳۴۶ قمری، به دست عده‌ای از دانشوران خراسان، نوشته شد. موضوع این کتاب، تاریخ گذشته ایران است؛ امروزه فقط چند صفحه‌ای از مقدمه آن باقی مانده است.»

- (۱) تاریخ بلعمی
- (۲) شاهنامه ابومنصور
- (۳) تفسیر طبری
- (۴) ترجمه تفسیر طبری

۲۶- در زمان سامانیان عمده‌ترین مرکز فرهنگی کدام شهر بود؟

- (۱) سمرقند
- (۲) هرات
- (۳) سیستان
- (۴) بخارا

۲۷- در کدام گزینه به دوره رواج «فارسی باستان» اشاره شده است؟

- (۱) ۳۰۰ م تا حدود ۷۰۰ م
- (۲) ۳۰۰ ق.م تا حدود ۷۰۰ م
- (۳) ۵۵۹ تا ۳۳۰ ق.م
- (۴) ۳۳۰ ق.م تا ۵۵۹ م

۲۸- در بیت زیر، چند «هجای کوتاه» وجود دارد؟

«دل‌م را دیده عاشق کرد، عاشق که دل را عشق لایق بود، لایق»

- (۱) ۲
- (۲) ۳
- (۳) ۴
- (۴) ۵

۲۹- واژگان کدام گزینه به ترتیب با واژگان «پایان، بی‌حاصل، استواری، آتشین» هم‌وزن‌اند؟

(۱) جاری، آینه، بی‌قراری، باغبان

(۲) ایمان، آرامش، خانه‌داری، حادثه

(۳) پنهان، خاک‌ریز، دستیابی، عارفان

(۴) تنها، ایرانی، آفتابی، نازنین

۳۰- تعداد «هجاها» در کدام گزینه کم‌تر است؟

(۱) هر ساعت از نو قبله‌ای با بت‌پرستی می‌رود

(۲) نقش نامت کرده دل محراب تسبیح وجود

(۳) همه اسم‌اند و تو جسمی همه جسم‌اند و تو جانی

(۴) وه که جدا نمی‌شود نقش تو از خیال من

۳۱- در کدام گزینه به علامت هجاهای بیت زیر اشاره شده است؟

- «اگر فرهاد را حاصل نشد پیوند با شیرین
 نه آخر جان شیرینش برآمد در تمنایی؟»
 (۱) U - U - U - U - U - U - U - U - U - U
 (۲) U - U - U - U - U - U - U - U - U - U
 (۳) U - U - U - U - U - U - U - U - U - U
 (۴) U - U - U - U - U - U - U - U - U - U

۳۲- در علامت هجاهای کدام بیت، چهار بار «U» تکرار شده است؟

- (۱) تا نگویی مار را از خویش، عذری زهرناک
 وان گهت او متهم دارد که این هم باطل است
 (۲) بگفتم زمانی چنین باش پیدا
 بگفتا که شاید، ولی برنتابی
 (۳) در آن گل‌های رخسارش همی غلطید روزی، دل
 بگفتم چیست این؟ گفتا همی غلطم در احسانش
 (۴) ساغر ز غم در سر فتد، چون سنگ در ساغر فتد
 آتش به خار اندر فتد، چون گل نباشد خار را

۳۳- «نمودار هجایی» کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) خود را چنان که هست تماشا نکرده‌ای: U - U - U - U - U - U - U - U - U - U
 (۲) عشق را گفت پادشاهی کن: U - U - U - U - U - U - U - U - U - U
 (۳) یک روز مرا کار به سامان نرود: U - U - U - U - U - U - U - U - U - U
 (۴) جوانی دید دستاری به سر بر: U - U - U - U - U - U - U - U - U - U

۳۴- در تعیین امتداد هجاهای همه مصراع‌ها «ن» ساکن حذف می‌شود، به جز .....

- (۱) ز چشم شوخ تو جان کی توان برد
 که دائم با کمان اندر کمین است
 (۲) کی جهان سوختی از عشق جهان‌سوز اگر
 در جهان جلوۀ آن یار جهان‌گیر نبود
 (۳) سرّ عشق از خرد برون باشد
 عشق را پیش‌رو جنون باشد
 (۴) تا بود عشقت میان جان ما
 جان ما در پیش ما ایثار ماست

۳۵- کدام گزینه با مفهوم بیت «تا رنج تحمّل نکنی گنج نبینی / تا شب نرود صبح پدیدار نباشد» متناسب است؟

- (۱) نیایی از آن جز غم و درد و رنج
 به‌جز مار ناید به دستت ز گنج
 (۲) من این‌جا چون نگهبانم تو چون گنج
 تو را آسودگی بایند، مرا رنج
 (۳) اگر آن گنج‌گران می‌طلبی رنج ببر
 گل مپندار که بی زحمت خاری باشد
 (۴) به چندین گنج رنج و محنت عالم نمی‌ارزد
 چرا باید کشیدن رنج عالم، ترک راحت کن

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الأنسب في الجواب للترجمة من أو إلى العربية (۴۲ - ۳۶):

۳۶ - (الله الذي يرسل الرياح فتثير سحاباً فيبسطة في السماء):

- ۱) «خدا همان کسی است که بادهای او را می‌فرستد و [بادهای] ابری را برمی‌انگیزد و [خدا] آن [بری] را در آسمان می‌گستراند»
  - ۲) «خدا آن کسی است که باد را می‌فرستد و ابر را برمی‌انگیزد و آن را در آسمان پخش می‌کند»
  - ۳) «خداست که بادهای او فرستاده تا ابرها را برانگیزد و آنها را در آسمان بگستراند»
  - ۴) «خدا همان کسی است که بادهای او را می‌فرستد تا ابرها را به حرکت درآورد، سپس آنها را در وسط آسمان متراکم می‌کند»
- ۳۷ - «حدثت ظاهرة طبيعية في الهندوراس حيرت العلماء سنوات طويلة فما وجدوا لها جواباً»:

- ۱) پدیده‌ای طبیعی برای سالیان زیاد در هندوراس اتفاق افتاد و دانشمندان را شگفت‌زده کرد و برایش جوابی وجود نداشت
  - ۲) در هندوراس سالیان طولانی، یک پدیده طبیعی رخ داده که دانشمندان را شگفت‌زده می‌کند و جوابش را نمی‌یابند
  - ۳) ظاهراً اتفاق افتادن این حادثه طبیعی در هندوراس دانشمندان را سال‌های طولانی حیرت‌زده کرد و جوابی برای آن نمی‌یافتند
  - ۴) یک پدیده طبیعی در هندوراس رخ داد که دانشمندان را سال‌های طولانی متحیر کرد و برایش جوابی نیافتند
- ۳۸ - «لا شك أن وحدة العدو الذي يواجهه المسلمون من أهم المسائل التي ندعونا إلى الاتحاد و نفى الاختلاف»:

- ۱) شکی نیست که وحدت دشمنان که با مسلمانان مواجه می‌شوند، یکی از مهم‌ترین مسائلی است که ما را ملزم به اتحاد و نفی اختلاف می‌کند
- ۲) بدون شک اتحاد دشمن در مواجهه با مسلمانان از مسائل مهمی است که ما را به اتحاد و کنار گذاشتن اختلافات دعوت می‌کند
- ۳) بی‌شک، وحدت دشمنی که مسلمانان با آن روبرو می‌شوند از مهم‌ترین مسائلی است که ما را به اتحاد و نفی اختلاف فرا می‌خواند
- ۴) بی‌شک، یکی از مهم‌ترین مسائل که دعوت به اتحاد می‌کند و از اختلاف باز می‌دارد، اتحاد مسلمانان در مواجهه با دشمن است

۳۹ - عین الخطأ:

- ۱) «لا تسبوا الناس فتكتسبوا العداوة بينهم»: به مردم دشنام ندهید که دشمنی میانشان را به دست می‌آورید
  - ۲) «يُبعد الغار مسافة مئتي كيلومتر عن مدينتنا»: غار از شهر ما مسافت صد کیلومتر دور است
  - ۳) «ابتعدوا عن عالم يُحاول إيجاد التفرقة بين صفوفكم»: از عالمی دور شوید که تلاش می‌کند بین صف‌هایتان تفرقه ایجاد کند
  - ۴) «الدين الإسلامي قائم على أسس كحزبة العقيدة»: دین اسلام بر پایه‌هایی مثل آزادی عقیده استوار است
- ۴۰ - «خداوند آسمان را با ستارگانی همچون مرواریدها آراست»: عین الصحيح:

- ۱) الله زين سماء الدنيا بنجم مثل الذرأ
- ۲) إلهنا زان السماء بذرر الأنجم
- ۳) زان الله السماء بأنجم كالذرأ
- ۴) زين الله السماء بنجم مثل الذرأ

۴۱ - عین الخطأ في المفهوم:

- ۱) «لا تستوي الحسنة و لا السيئة» ← از محبت خاها گل می‌شود
- ۲) «و اعتصموا بحبل الله جميعاً و لا تفرقوا» ← یک دست صدا ندارد
- ۳) «الناس نيام؛ فإذا ماتوا انتبهوا» ← مرد نگویم نمیرد هرگز
- ۴) «يزرع الجاهل العدوان فيحصد الخسران» ← هر کسی آن دژود عاقبت کار که کشتا

۴۲ - عین الخطأ للفراغ:

- ۱) نحن بحاجة إلى ..... للخروج من البلاد (الجواز)
- ۲) إشتري صديقي ..... لمشاهدة الفلم في السينما (البطاقة)
- ۳) وقف الرجال و النساء في صفين لـ ..... (التفتيش)
- ۴) حدث ..... و سحب أوراق الأشجار إلى السماء بقوة (الثلج)

■ عین المناسب في الجواب عن الأسئلة التالية (۴۵ - ۴۳):

۴۳- عین فعلاً له ثلاثة حروف زائدة:

(۱) قال بصوت منقطع: ما استرجعنا الأمانة!

(۲) ستتخرج الطلاب في هذه المرحلة بعد أربع سنوات!

۴۴- في أيّ عبارة لا يوجد الفعل المتعدي؟

(۱) اجلس الوالد ولده على الكرسي المرتفع!

(۲) نزل المطر و صير جو المدينة نظيفاً!

۴۵- عین ما فيه فعل بزيادة حرف واحد:

(۱) الإسلام يحترم الأديان الإلهية كلها!

(۲) لا يفرق الوالدان بين أولادهما!

(۲) تشتغل العاملة من الصباح إلى المساء!

(۴) يستمع الولد الصالح إلى نصائح أبيه!

(۲) وقعت الزلزلة العظيمة و انهدم البناء الجميل!

(۴) علّمنا المدرس قواعد اللّغة الإنجليزية بسهولة!

(۲) تعلّم الطالب موضوعات جديدة اليوم!

(۴) لا يقدر أحد على الصعود من هذا الجبل المرتفع!

تاریخ

۴۶- کدام گزینه درباره تاریخ یونان باستان در هزاره دوم قبل از میلاد صحیح است؟

- (۱) طایفه‌های بیابانگردی از دشت‌های اروپای شرقی به یونان آمده و شهرهایی را برپا کردند.
- (۲) تمدن مینوسی شکل گرفت و با مصر و دیگر مناطق همجوار خود، روابط بازرگانی برقرار کرد.
- (۳) به تدریج دولت - شهرهای مختلفی در یونان سر برآوردند که غالباً با یک‌دیگر در حال جنگ بودند.
- (۴) یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را «عصر تاریکی» نامیده‌اند.

۴۷- «پریکلس» که بود؟

- (۱) فیلسوف بزرگ یونانی که با تکیه بر استدلال‌های عقلانی و منطقی، درباره موضوعات مختلف به بحث و گفت‌وگو می‌پرداخت.
- (۲) پزشک نامدار یونانی در عهد باستان که به «پدر علم پزشکی» معروف است.
- (۳) سیاستمداری آزادی‌خواه، که در زمان رهبری او، آتن در مسیر توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی قرار گرفت.
- (۴) فیلسوف و ریاضی‌دان مشهور یونانی که اصول هندسه را کشف کرد.

۴۸- رومیان با لشکرکشی به سرزمین‌های ..... ، بقایای حکومت سلوکیان را برانداختند و به سوی ایران پیشروی کردند.

- (۱) جنوب مدیترانه در شمال آفریقا
- (۲) آسیای صغیر در غرب مدیترانه
- (۳) آسیای صغیر در شمال آفریقا
- (۴) شرق مدیترانه در غرب آسیا

۴۹- با توجه به تاریخ روم باستان، کدام گزینه در بازه زمانی قرن چهارم میلادی قرار نمی‌گیرد؟

- (۱) انتخاب شهر بیزانتیوم به عنوان پایتخت امپراتوری روم
- (۲) صدور فرمان آزادی دین مسیحیت در محدوده امپراتوری روم
- (۳) نابودی امپراتوری روم غربی در پی هجوم اقوام بیابانگرد
- (۴) انتخاب مسیحیت به عنوان دین رسمی امپراتوری روم

۵۰- تا حدود دو قرن پیش، مورخان ایرانی، تاریخ ایران عهد باستان را براساس ..... می‌نوشتند و نوشته‌های آن‌ها .....

- (۱) آثار مورخان اروپایی و الواح گلی به جامانده از عهد باستان - متکی بر کاوش‌های باستان‌شناسی نبود.
- (۲) الواح گلی به جامانده از عهد باستان و آثار مورخان اروپایی - نادرست و بر مبنای افسانه بود.
- (۳) ترجمه خدای‌نامه‌ها و داستان‌های شاهنامه - ترکیبی از افسانه و واقعیت بود.
- (۴) داستان‌های شاهنامه و ترجمه خدای‌نامه‌ها - تنها محدود به اطلاعاتی در مورد ساسانیان بود.

۵۱- کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران از چه زمانی و در پی چه عاملی آغاز شد؟

- (۱) صفویه - تمایل و علاقه اروپاییان برای مسافرت به ایران و شناخت تاریخ و فرهنگ آن
- (۲) صفویه - کنجکاوی‌های جهانگردان اروپایی در جست‌وجوی بناها و آثار تاریخی دوره هخامنشی
- (۳) قاجاریه - حضور باستان‌شناسان برجسته‌ای چون هرتسفلد و آرتورپوپ در ایران
- (۴) قاجاریه - گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا

۵۲- در کدام گزینه به ترتیب به مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی و غیرایرانی دوره هخامنشیان اشاره شده است؟

- (۱) سالنامه‌ها - تورات
- (۲) سنگ‌نوشته‌ها - سالنامه‌ها
- (۳) الواح گلی - تاریخ هرودت
- (۴) تورات - تاریخ هرودت

۵۳- منابع دست اول تاریخ ایران باستان به کدام دو دسته تفکیک می‌شوند؟

- (۱) آثار تاریخی و منابع غیرنوشتاری
 (۲) منابع ایرانی و منابع غیرایرانی
 (۳) منابع اصلی و منابع فرعی
 (۴) منابع نوشتاری و منابع غیرنوشتاری

۵۴- کدام گزینه درباره علت ضعف تاریخ‌نگاری در ایران باستان صحیح است؟

- (۱) پایین بودن سطح آگاهی تاریخی ایرانی‌ها نسبت به سایر تمدن‌ها
 (۲) بی‌توجهی ایرانی‌ها به ثبت و ضبط وقایع و حوادث مهم تاریخی
 (۳) علاقه و عادت ایرانی‌ها نسبت به حفظ سینه‌به‌سینه مطالب در طی قرن‌ها و حتی هزاره‌ها
 (۴) عدم حضور مورخان بزرگ در عرصه تاریخ‌نگاری

۵۵- در قرون نخستین اسلامی، مورخان مسلمان مانند طبری و دینوری با استفاده از ترجمه عربی ..... که ..... اقدام به نگارش تاریخ ایران باستان کردند.

- (۱) سنگ‌نوشته‌ها - نوعی گزارش از رویدادهای تاریخی به شمار می‌روند
 (۲) سنگ‌نوشته‌ها - مطالب آن‌ها با واقعیات تاریخی انطباق دارد
 (۳) خدای‌نامه‌ها - در موضوع‌های تاریخی، دینی، ادبی و جغرافیایی نوشته می‌شدند
 (۴) خدای‌نامه‌ها - بازگوکننده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند

جغرافیا

۵۶- در ایران، تراکم جمعیت با ..... ارتباط نزدیکی دارد و این تراکم در ..... بیشتر است.

(۱) ناهمواری‌ها - مناطق پایکوهی

(۲) ناهمواری‌ها - دشت‌های نسبتاً هموار داخلی

(۳) شکل سکونتگاه‌ها - جلگه‌های ساحلی خلیج فارس و دریای عمان

(۴) شکل سکونتگاه‌ها - نیمه غربی کشور

۵۷- کدام عبارت‌ها درباره دشت‌های ایران و علت پیدایش آن‌ها درست است؟

(الف) دشت نهاوند برخلاف دشت کاکان، حاصل انحلال مواد آهکی است.

(ب) دشت ارژن همانند دشت کاکان، در استان فارس قرار گرفته و در هنگام چین خوردگی‌ها ایجاد شده است.

(ج) عامل پیدایش ماهی دشت کرمانشاه و دشت کاکان در فارس، یکسان است.

(د) دشت لوت برخلاف دشت ارژن در نتیجه گسل خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته است.

(ه) انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست، عامل پیدایش یک دشت در استان همدان است.

(۱) الف - ب - ه (۲) ب - ج (۳) د - ه (۴) الف - د

۵۸- کدام گزینه درباره «جلگه‌ها» درست است؟

(۱) ساختمان زمین، عمق آب و فرسایش از مهم‌ترین علل پیدایش آن‌ها هستند.

(۲) در کنار همه دریاها و دریاچه‌ها و رودهای پرآب ایران، دیده می‌شوند.

(۳) وسعت آن‌ها در نیمه شرقی کشور بیشتر است.

(۴) فعالیت‌های انسانی، مرتباً مکان و وسعت آن‌ها را دچار تغییر می‌کند.

۵۹- سازمان هواشناسی کشور از تصاویر پی‌درپی ماهواره‌ای به چه منظور استفاده می‌کند؟

(۱) بررسی مجموعه عناصر جوی غالب در یک منطقه

(۲) اندازه‌گیری میزان بارش و دما در عرض‌های مختلف جغرافیایی

(۳) مطالعه نوع توده‌های هوا و سرعت و جهت آن‌ها

(۴) پیگیری مسیر عبور توده‌های هوا پس از شکل‌گیری مراکز کم‌فشار و پرفشار

۶۰- کدام گزینه به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارت‌های زیر را در مورد تأثیرات عامل پرفشار جنب حاره‌ای بر آب و هوا و عناصر

وابسته به آن در ایران به درستی نشان می‌دهد؟

(الف) عدم ریزش بارش در دوره گرم سال

(ب) عدم صعود هوای مرطوب در سواحل جنوبی کشور

(ج) عمود بودن زاویه تابش خورشید و گرمای هوا

(۱) ص - ص - غ (۲) ص - ص - ص (۳) غ - ص - ص (۴) غ - غ - ص

۶۱- به ترتیب رشته‌کوه‌های «بینالود»، «ارسباران» و «بشاگرد» در کدام مناطق کوهستانی قرار گرفته‌اند؟

(۱) شمال - شمال - شرق و جنوب شرقی

(۲) شمال - مرکزی - غربی

(۳) شرق و جنوب شرقی - شمال - مرکزی

(۴) شرق و جنوب شرقی - مرکزی - شمال

۶۲- با توجه به نقش عامل ارتفاع در میزان دمای هوا، چنانچه اختلاف ارتفاع دو شهر «الف» و «ب» حدود ۲۰۰۰ متر باشد و دمای شهر

«الف» ۱۴° سانتی‌گراد باشد، دمای شهر «ب» چند درجه سانتی‌گراد است؟

(۱) ۸ (۲) ۲۸ (۳) ۱۲ (۴) ۲

۶۳- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«توده هوای ..... همانند توده هوای ..... در دوره ..... به ایران نفوذ کرده و موجب بارندگی می‌شود.»

(۱) سودانی - مرطوب غربی - سرد

(۲) گرم و خشک - سودانی - گرم

(۳) سرد و خشک سیبری - مرطوب موسمی - سرد

(۴) مرطوب موسمی - سودانی - گرم

۶۴- یکسان نبودن کدام عناصر آب و هوایی در نقاط مختلف کشورمان، موجب شده که کارشناسان، اقلیم ایران را به چهار ناحیه مختلف آب و

هوایی تقسیم کنند؟

(۱) فشار هوا، دما و زاویه تابش خورشید

(۲) دما، رطوبت هوا و میانگین سالانه بارش

(۳) رطوبت هوا، سرعت و جهت وزش باد و میزان بارش

(۴) دمای هوا، میزان بارندگی و فشار هوا

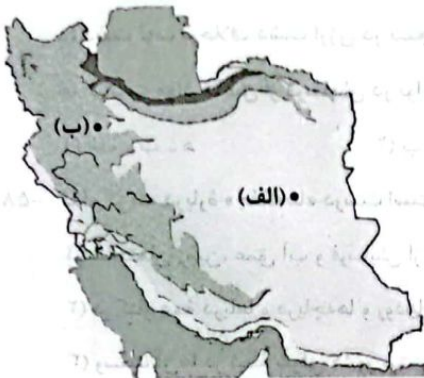
۶۵- با توجه به انواع آب و هوای کشورمان، کدام گزینه در مورد ویژگی‌های اصلی قسمت «الف» نادرست و درباره مورد «ب» درست است؟

(۱) بارندگی اندک - پوشش گیاهی غنی

(۲) اختلاف شدید دما - بارندگی زیاد

(۳) میانگین دمای بالای سالانه - بارندگی اغلب به صورت برف

(۴) کاهش دما با افزایش ارتفاع - اعتدال دما در طول سال

۶۶- کدام گزینه در مورد ویژگی‌های اقلیم ایران نادرست است؟

(۱) تابش خورشید در تمام طول سال زیاد است.

(۲) در تمام طول سال بارندگی زیاد است.

(۳) در تمام طول سال دما بالا است.

(۴) در تمام طول سال اختلاف دما زیاد است.

۶۷- کدام گزینه در مورد ویژگی‌های اقلیم ایران نادرست است؟

(۱) تابش خورشید در تمام طول سال زیاد است.

(۲) در تمام طول سال بارندگی زیاد است.

(۳) در تمام طول سال دما بالا است.

(۴) در تمام طول سال اختلاف دما زیاد است.

(۱) تابش خورشید در تمام طول سال زیاد است. (۲) در تمام طول سال بارندگی زیاد است. (۳) در تمام طول سال دما بالا است. (۴) در تمام طول سال اختلاف دما زیاد است.

۶۸- کدام گزینه در مورد ویژگی‌های اقلیم ایران نادرست است؟

(۱) تابش خورشید در تمام طول سال زیاد است.

(۲) در تمام طول سال بارندگی زیاد است.

۶۹- کدام گزینه در مورد ویژگی‌های اقلیم ایران نادرست است؟

(۱) تابش خورشید در تمام طول سال زیاد است.

(۲) در تمام طول سال بارندگی زیاد است.

۶۶- هر جهان اجتماعی، تا زمانی که ..... پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است. با تغییر جهان اجتماعی موجود و در پی آن، ..... جهان اجتماعی جدیدی به وجود می‌آید. جهان اجتماعی جدید، پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که ..... نیست و بر ..... تأثیر می‌گذارد. این پیامدها خود، موقعیت جدیدی را برای ..... فراهم می‌آورند.

- (۱) از طریق مشارکت اجتماعی افراد - با گسترش اراده و آگاهی‌اش - وابسته به اراده تک‌تک افراد - نتایج کنش گذشتگان - کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی
  - (۲) بر پایهٔ هنجارها و ارزش‌های خود - برداشته شدن الزام‌هایش - مستقل از ارادهٔ تک‌تک افراد - فعالیت اجتماعی گذشتگان - دگرگونی یا گسترش جهان اجتماعی
  - (۳) از طریق مشارکت اجتماعی افراد - برداشته شدن الزام‌هایش - وابسته به ارادهٔ تک‌تک افراد - فعالیت‌های اجتماعی اعضای آن - کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی
  - (۴) بر پایهٔ هنجارها و ارزش‌های خود - با گسترش اراده و آگاهی‌اش - مستقل از ارادهٔ تک‌تک افراد - نتایج کنش اعضای آن - دگرگونی یا گسترش جهان اجتماعی
- ۶۷- پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب کدام است؟

- با تغییر جهان فعلی و در پی آن، برداشته شدن پیامدهایش، چه اتفاقی می‌افتد که می‌تواند بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر بگذارد؟
- به کارگیری اصطلاح «قفس آهنین» توسط ماکس وبر، برای بیان چه موضوعی بود؟
- به کدام روند، «زوال عقلانیت ذاتی» گفته می‌شود؟

- کدام جهان، با طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت، امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد؟

- (۱) جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد - نظام اجتماعی پیچیده‌ای که همهٔ ابعاد وجود انسان را احاطه می‌کند - داوری دربارهٔ علوم وحیانی و عقلانی به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود - جهان اساطیری
- (۲) ظرفیت‌های دیگر بشر نادیده گرفته می‌شود - نادیده گرفتن نیاز واقعی انسان به واسطهٔ سلطهٔ نظم اجتماعی - به رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن گفته می‌شود - جهان متجدد
- (۳) فرصت‌ها و محدودیت‌های جدیدی برای ما فراهم می‌آورد - نادیده گرفتن معنای کنش و پرداختن به خصوصیات قابل مشاهده - به از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری گفته می‌شود - جهان متجدد
- (۴) پیامدهایی به دنبال می‌آورد که وابسته به ارادهٔ تک‌تک افراد است - باعث از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها می‌شود - علمی دانستن دانش‌هایی که از روش‌های تجربی استفاده می‌کنند - جهان اساطیری

۶۸- عبارتهای درست در رابطه با فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی کدام‌اند؟

- (۱) فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی، به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند - جهان معنوی، همهٔ فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و استعداد‌های انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد.
- (۲) فرصت‌ها و محدودیت‌ها، دو روی یک سکه‌اند - برخی از جهان‌های اجتماعی که مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند، از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان، استفاده می‌کنند.
- (۳) بخش‌های مختلف جهان اجتماعی، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی دارند - جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس هنجارها و رفتارهای آن‌ها و فرصت‌ها و محدودیت‌های پیش رو ارزیابی کرد.
- (۴) به یکدیگر وابسته‌اند و بدون یکدیگر محقق نمی‌شوند - محدودیت‌های زبانی، فرصت ارتباط با هم‌زبانان و مبادلهٔ معانی پیچیده را فراهم می‌آورد.

۶۹- به ترتیب هر یک از موارد زیر، با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها

- در نگاهش آدمی آب و گل است / کاروان زندگی بی‌منزل است

- فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای جهان اجتماعی متجدد برمی‌شمارد.

- بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست‌محیطی کنونی در دنیا، محصول دیدگاه این جهان است.

- (۱) طرد عناصر مقدس و معنوی - گسترش عقلانیت ابزاری - ماکس وبر - جهان اجتماعی اساطیری
- (۲) زوال عقلانیت ذاتی - طرد عناصر مقدس و معنوی - ماکس وبر - جهان اجتماعی دنیوی
- (۳) زوال عقلانیت ذاتی - گسترش عقلانیت ابزاری - کارل مارکس - جهان اجتماعی اساطیری
- (۴) طرد عناصر مقدس و معنوی - طرد عناصر مقدس و معنوی - کارل مارکس - جهان اجتماعی دنیوی

- ۷۰- در رابطه با «کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا» به عنوان یکی از ویژگی‌های جهان متجدد، کدام گزینه درست است؟
- ۱) رواج این دسته از کنش‌ها، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری را از انسان می‌گیرد و داوری در مورد این امور را به افراد و گروه‌های متفرق می‌سپارد.
  - ۲) کنش‌هایی هستند که با اهداف دنیوی خود، جهان را صرفاً ساخته‌شده از مواد و موجودات خامی می‌دانند که همه در اختیار و کنترل بشرند و به وسیله او به کار گرفته می‌شوند.
  - ۳) رواج این دسته از کنش‌ها، عرصه را بر روش تجربی و فناوری حاصل از آن تنگ می‌کند ولی قدرت پیشگیری و پیش‌بینی از حوادث و مسلط شدن بر آن‌ها را به انسان می‌دهد.
  - ۴) کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کنند.
- ۷۱- جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، حقیقت را به ..... وارد می‌کنند و اگر هنجارها و اعمال خود را براساس همان عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، حقیقت را به ..... وارد می‌کنند، بنابراین حقایق هر چند خود .....، ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی ..... هستند؛ یعنی برای جهان‌های اجتماعی، ..... وجود دارد.
- ۱) قلمرو آرمانی خود - قلمرو واقعی - ثابت‌اند - تغییرپذیر - امکان انحراف از حق و پذیرش باطل
  - ۲) قلمرو واقعی خود - قلمرو آرمانی - تغییرپذیرند - ثابت - امکان داوری درباره درست یا غلط بودن ارزش‌ها
  - ۳) قلمرو آرمانی خود - قلمرو آرمانی - ثابت‌اند - تغییرپذیر - امکان داوری درباره درست یا غلط بودن ارزش‌ها
  - ۴) قلمرو واقعی خود - قلمرو واقعی - تغییرپذیرند - ثابت - امکان انحراف از حق و پذیرش باطل
- ۷۲- در مورد توانایی شناخت یا داوری «عقل و وحی» و «علوم تجربی» به ترتیب چه دیدگاهی وجود دارد و علوم اجتماعی، در چه صورت می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی داوری کند؟
- ۱) توان داوری درباره حق یا باطل بودن قلمرو واقعی و قلمرو آرمانی - عدم توانایی داوری درباره علوم فراتجربی - هرگاه زمینه ورود قلمرو آرمانی به قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم نماید.
  - ۲) دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها - توان داوری درباره فنون و روش‌های اجرایی - وقتی که علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند.
  - ۳) توان داوری درباره حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید کلان درباره انسان - توان شناخت و داوری درباره عقاید و ارزش‌ها - وقتی علم را به معنای تجربی آن محدود نماید.
  - ۴) دو ابزار مهم برای شناخت حقایق اجتماعی و تاریخی - عدم توانایی برای شناخت حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید - هرگاه به لحاظ علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد.
- ۷۳- در جوامعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند و عقل و وحی را به عنوان دو روش علمی معتبر نمی‌دانند، «عقاید و ارزش‌های اجتماعی» چگونه تلقی می‌شوند؟
- ۱) این ارزش‌ها و عقاید، در فرهنگ عمومی و آرمانی جوامع تحقق می‌یابند و ما قادر به تشخیص بودن یا نبودن آن‌ها نیستیم اما می‌توانیم از درست و غلط بودن و یا حق و باطل بودن آن‌ها سخن بگوییم.
  - ۲) پدیده‌های صرفاً تاریخی هستند که در قلمرو واقعی جوامع تحقق می‌یابند و ما می‌توانیم بودن یا نبودن آن‌ها را بشناسیم و درباره درست یا غلط بودن و حق یا باطل بودن آن‌ها قضاوت کنیم.
  - ۳) این عقاید و ارزش‌ها، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم.
  - ۴) چنین جوامعی نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند، اما از دیدگاه این جوامع حقانیت و درستی عقاید و ارزش‌های حقیقی با مخالفت یا موافقت آدمیان تغییر می‌یابد.

۷۴- کدام گزینه به ترتیب عبارت‌های زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها، براساس .....
- جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند، اما .....

(۱) آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود - حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آن‌ها، دچار تغییر نمی‌شود.

(۲) عقاید و ارزش‌های درستی هستند که حقانیت و درستی آن‌ها با موافقت یا مخالفت آدمیان تغییر می‌یابد - حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آدمیان دچار تغییر نمی‌شود.

(۳) آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین می‌شود - برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد.

(۴) نوع مواجهه جوامع مختلف با این عقاید و ارزش‌ها، دگرگون نمی‌شود - حق و باطل بودن پدیده‌ها، به خواست و عمل افراد در موقعیت‌های متفاوت وابسته است.

۷۵- در ارتباط با «آرمان اجتماعی و قلمرو آرمانی جهان اجتماعی»، کدام یک از عبارت‌های زیر درست نیست؟

(۱) برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه، همواره تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت، زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم کنند.

(۲) آرمان به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی می‌گویند که اعضای یک جهان اجتماعی، خواهان رسیدن به آن‌ها هستند و آرمان‌های جهان اجتماعی در ارزش‌ها متبلور می‌شوند.

(۳) آرمان‌ها و قلمرو آرمانی، همان نظام معیار جهان اجتماعی است که مردم یک جامعه به آن عمل می‌کنند، اما برخی رعایت آن را لازم نمی‌دانند.

(۴) واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد و اگر مردمی مطابق آرمان‌های خود عمل کنند، فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند.

منطق

- ۷۶- کدام گزینه دربارهٔ یک تعریف لغوی صحیح، درست است؟
 (۱) ذکر متضادهای یک واژه، نمی‌تواند تعریف لغوی محسوب شود.
 (۲) تعریف لغوی، دارای بیشترین کاربرد در دانش منطق می‌باشد.
 (۳) در این تعریف، باید از لغات آشنا برای مخاطب استفاده شود.
 (۴) برخی از کلمات، قابلیت تعریف لغوی در علم منطق را ندارند.
- ۷۷- کدام یک از مفاهیم زیر می‌تواند به سهولت از طریق ذکر مصادیق تعریف شود؟
 (۱) مهربانی (۲) عدالت (۳) نفرت (۴) رودخانه
- ۷۸- کدام عبارت دربارهٔ تعریف مفهومی، درست بیان شده است؟
 (۱) بخش عام در تعریف مفهومی سبب جامع شدن تعریف می‌شود.
 (۲) نسبت میان بخش عام و بخش خاص در این تعریف، تساوی است.
 (۳) در این تعریف، بخش خاص نسبت به بخش عام دارای تقدم است.
 (۴) در تعریف مفهومی، صرفاً وجه اشتراک آن مفهوم به کار می‌رود.
- ۷۹- ایراد کدام یک از تعاریف زیر به درستی ذکر شده است؟
 (۱) انسان = حیوان راست قامت (جامع نیست).
 (۲) اسب = حیوان شیهه‌کشنده (واضح نیست).
 (۳) دایره = شکل فاقد ضلع (مانع نیست).
 (۴) رایانه = دستگاه الکترونیکی (دوری است).
- ۸۰- کدام یک از گزینه‌های زیر در مقایسهٔ انواع استدلال به درستی بیان شده است؟
 (۱) این‌گونه نیست که همهٔ انواع استدلال، از تصدیق تشکیل شده باشند. (۲) این‌گونه نیست که همهٔ انواع استدلال، دارای نتیجهٔ قطعی باشند.
 (۳) این‌گونه نیست که همهٔ انواع استدلال، دارای مقدمه باشند. (۴) این‌گونه نیست که همهٔ انواع استدلال، دارای حکم باشند.
- ۸۱- کدام یک از استدلال‌های زیر، استقرای تمثیلی محسوب می‌شود؟
 (۱) احمدرضا مانند ارسلان، دانش‌آموز بسیار درس‌خوان و پرتلاشی است.
 (۲) هرمزگان مانند مازندران در کنار دریاست؛ پس در آن‌جا هم می‌توان برنج کاشت.
 (۳) سه سال گذشته در منطقهٔ ما، باران نباریده است؛ پس از این به بعد هم نخواهد بارید.
 (۴) رضا مانند محمدحسین در مدرسه نبوده است؛ پس سرقت رایانه، احتمالاً کار آن‌ها نیست.
- ۸۲- کدام گزینه دربارهٔ استقرای تعمیمی به درستی بیان شده است؟
 (۱) این نوع از استدلال، بیشتر از بقیه محل مناقشه قرار می‌گیرد.
 (۲) هر چه نمونهٔ آماری متناسب‌تر باشد، نتیجهٔ آن قطعی‌تر است.
 (۳) این نوع از استقرا در علم منطق، دارای مراتب مختلف است.
 (۴) در آن، حکم جامعهٔ آماری به نمونهٔ آماری تعمیم داده می‌شود.
- ۸۳- کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر مناسب‌تر است؟
 «استنتاج بهترین تبیین، نوعی استدلال است که .....»
 (۱) نوع مواجههٔ شخص با فرضیه‌های مختلف، سلبی است.
 (۲) کاربرد وسیعی در علوم تجربی و آزمایش‌های علمی دارد.
 (۳) کم‌ترین کاربرد علمی را در بین سایر انواع استدلال دارد.
 (۴) در روان‌شناسی، ادبیات و صنایع هوایی دارای کاربرد است.
- ۸۴- نوع کدام یک از استدلال‌های زیر متفاوت است؟
 (۱) شخصی با مشاهدهٔ ۳ نفر زخمی در خیابان، حدس می‌زند که تصادف شده است.
 (۲) شخصی با دیدن ۲ هتل در شهر یزد، بگوید که همهٔ هتل‌های یزد، گران‌اند.
 (۳) شخصی با خرید از ۴ مرکز تجاری، بگوید که در کیش، جنس ارزان نیست.
 (۴) شخصی با رجوع به ۲ بانک، بگوید که امروز همهٔ بانک‌ها، شلوغ هستند.
- ۸۵- در کدام یک از حالت‌های زیر، مغالطهٔ تعمیم شتاب‌زده اتفاق می‌افتد؟
 (۱) با ارسال ۲ میمون به فضا، تصمیم به ارسال ۱۰ انسان به کرهٔ ماه بگیریم.
 (۲) با نظرسنجی در توئیتر، نتیجه بگیریم که رئیس‌جمهور بعدی یک کشور کیست.
 (۳) با بررسی قد دو برادر دوقلو، حکم به برابر بودن وزن این دو برادر داده شود.
 (۴) با مشاهدهٔ نمرات ۷۰ درصد دانش‌آموزان، دربارهٔ درس آن‌ها قضاوت کنیم.

تاریخ آزمون

۱۴۰۲/۱۰/۰۱

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

شماره داوطلب:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه	تعداد سؤال: ۸۵

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

مدت پاسخگویی	شماره سؤال		تعداد سؤال	مواد امتحانی	ردیف
	تا	از			
۱۵ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	ریاضیات	۱
۱۰ دقیقه	۲۰	۱۱	۱۰	اقتصاد	۲
۱۵ دقیقه	۳۵	۲۱	۱۵	علوم و فنون ادبی	۳
۱۰ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	زبان عربی (اختصاصی)	۴
۱۰ دقیقه	۵۵	۴۶	۱۰	تاریخ	۵
۱۰ دقیقه	۶۵	۵۶	۱۰	جغرافیا	۶
۱۰ دقیقه	۷۵	۶۶	۱۰	جامعه‌شناسی	۷
۱۰ دقیقه	۸۵	۷۶	۱۰	منطق	۸

۴ ۶

$$f(x) = mx^2 + nx - 1 \Rightarrow \begin{cases} f(1) = -2 \rightarrow -2 = m(1)^2 + n(1) - 1 \\ f(2) = 8 \rightarrow 8 = m(2)^2 + n(2) - 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} m + n = -1 & (1) \\ 4m + 2n = 9 & \xrightarrow{+2} 2m + n = 2 & (2) \end{cases}$$

$$(2) - (1) \Rightarrow 2m + n - m - n = 2 - (-1) \Rightarrow 2m = 4 \Rightarrow m = 2$$

$$\xrightarrow{(1)} n = -1 - m = -1 - 2 = -3$$

$$m - n = 2 - (-3) = 5$$

بنابراین:

۴ ۷

$$f(x) = \frac{2x-1}{2+x} \xrightarrow{x=1} f(1) = \frac{2(1)-1}{2+1} = \frac{1}{3} \in \{-2, b\}$$

$$\Rightarrow b = \frac{1}{3}$$

$$f: \{1, a\} \rightarrow \{-2, \frac{1}{3}\}$$

$$1) f(a) = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{2a-1}{2+a} = \frac{1}{3} \Rightarrow 6a - 3 = a + 2$$

$$\Rightarrow 5a = 5 \Rightarrow a = 1 \text{ (غ ق)}$$

$$2) f(a) = -2 \Rightarrow \frac{2a-1}{2+a} = -2 \Rightarrow 2a - 1 = -4 - 2a$$

$$\Rightarrow 2a + 2a = -4 + 1 \Rightarrow 4a = -3 \Rightarrow a = -\frac{3}{4}$$

بنابراین داریم:

$$fa - 2b = -3 - 1 = -4$$

با توجه به دامنه و برد داده شده داریم: ۳ ۸

$$f(x) = mx + n$$

$$\begin{cases} f(2) = -\frac{1}{2} \Rightarrow 2m + n = -\frac{1}{2} & (1) \\ f(-1) = 1 \Rightarrow -m + n = 1 & (2) \end{cases}$$

$$(1) - (2) \Rightarrow -m + n - (-m + n) = -\frac{1}{2} - 1 \Rightarrow -2m = -\frac{3}{2} \Rightarrow m = \frac{3}{4}$$

$$\Rightarrow m = \frac{3}{4} \Rightarrow -\frac{1}{2} = \frac{3}{4} \cdot 2 + n \Rightarrow \frac{1}{2} + n = 1 \Rightarrow n = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow f(x) = \frac{3}{4}x + \frac{1}{2} \xrightarrow{x=0} f(0) = -\frac{1}{4}(0) + \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow f(x) = -\frac{1}{2}x + \frac{1}{2} \xrightarrow{x=0} f(0) = -\frac{1}{2}(0) + \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

$$f(x) = mx + n$$

$$\begin{cases} f(0) = 0 \Rightarrow 0 = m(0) + n \Rightarrow n = 0 \\ f(-1) = 2 \Rightarrow 2 = -m + n \end{cases} \Rightarrow -m + 0 = 2 \Rightarrow m = -2$$

$$\Rightarrow f(x) = -2x \Rightarrow \begin{cases} f(\frac{1}{2}) = -2(\frac{1}{2}) = -1 \\ f(-\frac{1}{2}) = -2(-\frac{1}{2}) = 1 \end{cases} \xrightarrow{\text{اختلاف}} 2$$

$$F = 1/8C + 32 \quad (1) \quad 10$$

پس با افزایش هر درجه سانتی‌گراد، هر درجه فارنهایت نیز 1/8 واحد افزایش می‌یابد پس طبق جدول تغییرات دمایی داریم:

$$\begin{array}{c|c} C & 5 \\ \hline F/8 & x \end{array} \Rightarrow x = \frac{1/8 \times 5}{1} = 9$$

بنابراین دما 9 درجه فارنهایت افزایش می‌یابد.

ریاضیات

۳ ۱

$$\frac{x}{x-2} - \frac{x-2}{2x} = \frac{1}{x}$$

$$\xrightarrow{\times 2x(x-2)} 2x^2 - (x-2)^2 = 2(x-2)$$

$$\Rightarrow 2x^2 - x^2 + 4x - 4 = 2x - 4$$

$$\Rightarrow x^2 + 2x = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \text{ غ ق} \\ x = -2 \text{ قابل قبول} \end{cases}$$

پس تنها یک ریشه منفی دارد.

۲ اگر x مدت زمان لازم برای انجام کار توسط آقا پرویز باشد، این

زمان برای پسرش (x-16) ساعت است و برای هر دو با هم 6 ساعت می‌باشد، پس داریم:

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x-16} = \frac{1}{6} \xrightarrow{\times 6x(x-16)} 6(x-16) + 6x = x(x-16)$$

$$\Rightarrow 6x - 96 + 6x = x^2 - 16x \Rightarrow x^2 - 16x - 12x + 96 = 0$$

$$\Rightarrow x^2 - 28x + 96 = 0 \Rightarrow (x-4)(x-24) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 4 \text{ (غ ق)} \\ x = 24 \end{cases}$$

۳ ۳

$$x^2 + x = 6 \Rightarrow x^2 + x - 6 = 0 \Rightarrow (x+3)(x-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -3 \\ x = 2 \end{cases}$$

$$x = 2 \Rightarrow f = \{(2, 2), (0, 6), (2, 1), (0, 6)\} \Rightarrow \text{غیر قابل قبول}$$

$$x = -3 \Rightarrow f = \{(2, 2), (0, 6), (-3, 1), (0, 6)\}$$

$$= \{(2, 2), (0, 6), (-3, 1)\} \checkmark$$

$$\Rightarrow D_f = \{2, 0, -3\} \Rightarrow \text{عضو 2}$$

۴ ۴

$$\begin{cases} A = \{a, b, c\} \\ B = \{m, n\} \\ f: A \rightarrow B \end{cases}$$

برای f(a) دو حالت، برای f(b) دو حالت و برای f(c) نیز دو حالت وجود دارد، پس تعداد کل توابع برابر است با:

$$2 \times 2 \times 2 = 8$$

۲ ۵

$$f(x) = \frac{x^2+1}{2x+1}, g(x) = \sqrt{x-1}$$

$$\begin{cases} g(2) = \sqrt{2-1} = \sqrt{1} = 1 \Rightarrow f(g(2)) = f(1) = \frac{1^2+1}{2(1)+1} = \frac{2}{3} \\ f(2) = \frac{2^2+1}{2(2)+1} = \frac{5}{5} = 1 \Rightarrow g(f(2)) = g(1) = \sqrt{1-1} = 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{حاصل} = 0 - \frac{2}{3} = -\frac{2}{3}$$

۳۱ ۲

أ	م	ر	ف	ه	د	ر	ح	ص	ن	ش	ب	و	ن	ب	ب	ش	ی	ر
U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-
ن	أ	خ	ج	ن	ش	ب	ر	ن	ش	ب	ر	ن	ش	ب	ر	ن	ش	ب
U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-

۳۲ ۳ تقطیع گزینه (۳):

ذ	ر	ا	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی	ی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-
ب	گ	م	ج	ن	ش	ب	ر	ن	ش	ب	ر	ن	ش	ب	ر	ن	ش	ب
U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) U / - / - U / - / - U / - / - U / - / -

۲) U / - / - U / - / - U / - / - U / - / -

۴) U / - / - U / - / - U / - / - U / - / -

۳۳ ۲ تقطیع گزینه (۲):

ع	ش	ن	ق	ن	ق	ن	ق	ن	ق	ن	ق	ن	ق	ن	ق	ن	ق	ن
U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-
ک	ن	ش	ا	ه	ی	م	ی	م	ی	م	ی	م	ی	م	ی	م	ی	م
U	-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-

۳۴ ۴ «ن» ساکن بعد از صوت بلند، هنگام تلفظ حذف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) جائ / توائ / کما / کما

دقت کنیم: «کمان» و «کمین» را بدون حذف «ن» و با حذف همزه واژه‌های «اندر» و «است» هم می‌توان خوانند.

۲) جه / جه / جه / جه

۳) برون / جنون

۳۵ ۲ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): رنج و تلاش کلید

کام‌یابی است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) بی‌بهرگی و ناکامی و رنج بی‌حاصل

۲) تحمل رنج برای آسایش مخاطب

۴) بهره‌مندی از دنیا به رنج و اندوه در راه به دست آوردن آن نمی‌آورد. / توصیه به ترک آسایش طلبی

زبان عربی (اختصاصی)

مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریب مشخص کن (۲۲ - ۳۶):

۳۶ ۱ ترجمه کلمات مهم:

ثربیل: می‌فرستد فعل مضارع است. [رد گزینه (۳)]

الزیاج: بادها جمع است. [رد گزینه (۲)]

نشیز: برمی‌انگیزد [رد گزینه (۴)]

سحابا: لبری مفرد است. [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]

۳۷ ۴ ترجمه کلمات مهم:

خذثت: اتفاق افتاد؛ فعل ماضی است. [رد گزینه (۳)]

خیرت: شگفت‌زده کرده؛ فعل ماضی است. [رد گزینه (۲)]

ما وجدوا: نیافتند؛ فعل ماضی منفی در صیغه جمع مذکر غایب است.

[رد سایر گزینه‌ها]

۳۸ ۳ ترجمه کلمات مهم:

العدو: دشمن مفرد است. [رد گزینه (۱)]

یواجه: روبه‌رو می‌شوند؛ فعل است و باید به شکل فعل ترجمه شود. [رد

گزینه‌های (۲) و (۴)]

ثدعونا: ما را دعوت می‌کند [فرا می‌خواند] [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

۳۹ ۲ مثتی: دوستان؛ در اصل «مقتان» بوده است که به خاطر اضافه

شدن به اسم بعد از خود، «ن» از آخر آن حذف شده است.

۴۰ ۳ خداوند: الله؛ بدون ضمیر است. [رد گزینه (۲)]

آسمان: السماء؛ به اسمی اضافه نشده است. [رد گزینه (۱)]

ستارگانی: أنجم؛ جمع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

مرواریدها: الدرر؛ جمع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]

۴۱ ۳ ترجمه گزینه‌ها:

۱) ترجمه: نیکی و بدی برابر نیستند. / مفهوم هر دو عبارت نیکی و محبت کردن است.

۲) ترجمه: همگی به ریسمان خدا چنگ بزنید و پراکنده نشوید. / مفهوم هر دو عبارت اتحاد و یکپارچگی است.

۳) ترجمه: مردم خواب‌اند، هرگاه بمیرند، بیدار می‌شوند. / مفهوم عبارت عربی غفلت و بی‌خبری انسان تا زمان مرگ است اما عبارت فارسی تأکید می‌کند که یاد انسان نیکوکار همیشه باقی است.

۴) ترجمه: نادان دشمنی می‌کارد و زیان درو می‌کند. / هر دو عبارت بیان می‌کنند که سرانجام اعمال انسان از جنس کاری است که کرده است و خوبی و بدی به وی باز می‌گردد.

۴۲ ۴ ترجمه گزینه‌ها:

۱) ما برای خروج از کشور نیازمند گذرنامه هستیم

۲) دوست من برای تماشای فیلم در سینما بلیت خرید

۳) مردان و زنان در دو ردیف برای بازرسی ایستادند

۴) برف رخ داد و برگ‌های درختان را با قدرت به آسمان کشید (۴) [واژه مناسب: الإعصار؛ گردباد]

گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۳ - ۴۵):

۴۳ ۱ ترجمه عبارت سؤال: معین کن فعلی را که سه حرف زائد

دارد. [یعنی از باب «استفعال» باشد.]

«استرجعنا» از باب «استفعال» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) تفتل: از باب «افتعال» و دارای دو حرف زائد

۳) سبتخرج: [س + یخرج]؛ از باب «تفعل» و دو حرف زائد دارد.

۴) يستمع: از باب «افتعال» و دو حرف زائد دارد.

تاریخ / جغرافیا | ۵

۴۴ ۲ «وَقَفْتُ: روی داد» و «إِنهَذَا: ویران شد» هر دو فعل لازم هستند. فعل‌های متعدی در سایر گزینه‌ها به ترتیب عبارت است از: «أَجَلَسْتُ: نشاند»، «صَيَّرَ: گرداند» و «عَلَّمَ: یاد داد»

۴۵ ۳ ترجمه عبارت سؤال: معنی کن آنچه را که در آن فعلی با اضافه بودن یک حرف هست. [منظور فعل ثلاثی مزید دارای یک حرف زائد است.] «لَا يُفْرَقُ: فرق نمی‌گذارد» از باب «تفعیل» و یک حرف زائد دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) يَحْتَرِمُ: از باب «افتعال» و دارای دو حرف زائد

(۲) تَقَلَّبَ: از باب «تفعلل» و دارای دو حرف زائد

(۴) لَا يَقِيَرُ: ثلاثی مجرد است و حرف زائدی ندارد.

تاریخ

۴۶ ۱ در حدود ۲۰۰۰ ق.م. طایفه‌های بیابانگردی از دشت‌های

اروپای شرقی به شبه‌جزیره یونان آمدند. این طایفه‌ها به تدریج و احتمالاً تحت تأثیر تمدن مینوسی، شهرهایی را برپا کردند که مهم‌ترین آن‌ها «میسن» نام داشت. به همین دلیل، اولین دوره تمدن یونان را «عصر میسنی» می‌گویند. تمدن میسن به دلیل رقابت شهرها و جنگ‌های داخلی ضعیف شد و از ۱۱۰۰ تا حدود ۸۰۰ ق.م. یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را «عصر تاریکی» نامیده‌اند.

توجه: هزاره دوم قبل از میلاد یعنی بازه زمانی ۲۰۰۰ ق.م. تا ۱۰۰۰ ق.م.؛ در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۱۰۰۰ قبل از میلاد، تمدن میسن در یونان بر سر کار بود.

۴۷ ۳ پس از پایان جنگ‌های یونان و ایران، دولت - شهر آتن به رهبری پریکلس، سیاستمدار آزادی‌خواه، به سرعت در مسیر پیشرفت و توسعه‌طلبی سیاسی و نظامی گام برداشت.

۴۸ ۴ رومیان با لشکرکشی به سرزمین‌های شرق دریای مدیترانه در غرب آسیا، بقایای حکومت سلوکیان را برانداختند و به سوی ایران پیشروی کردند.

۴۹ ۳ قرن چهارم میلادی یعنی بازه زمانی بین سال ۳۰۱ تا ۴۰۰ میلادی.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) شهر بیزانتیوم در سال ۳۳۰ میلادی توسط کنستانتین به عنوان پایتخت امپراتوری روم انتخاب شد.

(۲) امپراتور کنستانتین با صدور فرمانی در سال ۳۱۳ م. رسماً آزادی این دین را در محدوده امپراتوری روم تضمین کرد.

(۳) روم غربی در سال ۴۵۷ م. در اثر هجوم اقوام بیابانگرد نابود شد.

(۴) در زمان تئودوسیوس کبیر (۳۹۵ - ۳۷۸ م.) مسیحیت دین رسمی امپراتوری روم شد.

۵۰ ۳ تا حدود دو قرن پیش، مورخان ایرانی بر پایه ترجمه

خدای‌نامه‌های متعلق به دوران ساسانیان و نیز داستان‌های شاهنامه فردوسی، تاریخ ایران در عهد باستان را می‌نوشتند. در واقع، نوشته‌های آنان، ترکیبی از افسانه و واقعیت بود.

۵۱ ۴ با گسترش روابط سیاسی و اقتصادی ایران و اروپا در دوره قاجاریه، اروپاییان بیشتری به عنوان جهانگرد، بازرگان، سفیر، باستان‌شناس و ... به کشور ما آمدند و روزبه‌روز بر تعداد بازدیدکنندگان خارجی از آثار و مکان‌های تاریخی به خصوص تخت‌جمشید، پاسارگاد و ... افزوده شد. بدین‌گونه، کم‌کم زمینه برای انجام کاوش‌های باستان‌شناسی در ایران فراهم آمد. توجه: هرتسفلد و آرتور پوپ در دوره پهلوی (در سال ۱۳۰۶ و بعد از خروج انحصار کاوش‌های باستانی از دست فرانسویان) به ایران آمدند.

۵۲ ۳ سنگ‌نوشته‌ها و لوح‌های گلی، مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی در دوره هخامنشیان است. تاریخ هروودت نیز از جمله منابع غیرایرانی در مطالعه تاریخ هخامنشیان، نوشته «هروودت»، مورخ بزرگ یونانی است.

توجه: در تورات، کتاب دینی یهودیان نیز مطالبی درباره هخامنشیان و به خصوص کورش بزرگ وجود دارد.

۵۳ ۴ منابع دست اول یا اصلی تاریخ ایران باستان به دو دسته منابع غیرنوشتاری و منابع نوشتاری، تفکیک می‌شوند.

۵۴ ۳ در ایران باستان، هر چند وضعیت تاریخ‌نگاری مانند یونان و روم مطلوب نبوده و مورخان بزرگی پا به عرصه نگذاشته‌اند، اما به گفته هروودت، ایرانیان از شعور و آگاهی تاریخی بالایی برخوردار بوده‌اند. شاید یکی از دلایل ضعف تاریخ‌نگاری در آن دوره، این باشد که سنت شفاهی، بسیار مقبول‌تر و پسندیده‌تر از سنت کتابت بوده است. علاقه و عادت به حفظ سینه‌به‌سینه مطالب در قرن‌ها و حتی هزاره‌ها، لزوم ثبت و نگارش آن‌ها را در درجه اهمیت کم‌تری قرار داده است.

۵۵ ۴ در قرون نخستین هجری، مورخان مسلمان ایرانی، مانند طبری و دینوری، با استفاده از ترجمه‌های عربی از خدای‌نامه‌ها، تاریخ ایران باستان را نگاشتند.

خدای‌نامه‌ها مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره ساسانی به شمار می‌روند که بازگوکننده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند.

جغرافیا

۵۶ ۱ در ایران بین ناهمواری‌ها و تراکم جمعیت، ارتباط نزدیکی وجود دارد. در سرزمین ما، روستاها و شهرهای بسیاری وجود دارد، اما پراکندگی آن‌ها در همه جای کشور یکسان نیست. تعداد این سکونتگاه‌ها در مناطق پایکوهی بیشتر، و جمعیت در آن‌ها متراکم‌تر است.

۵۷ ۳ دشت کاکان در فارس ← در هنگام چین‌خوردگی ایجاد شده است. دشت نهاوند در استان همدان ← بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده است.

ماهی‌دشت گرمانشاه و دشت ارزن فارس ← حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند.

دشت لوت ← در نتیجه گسل خوردگی و فرونشست بخشی از پوسته زمین شکل گرفته است.

۶۴ ۲ چون میانگین سالانه بارش، دما و رطوبت هوا در نقاط مختلف کشور یکسان نیست، موجب شده است کارشناسان، اقلیم کشور را به چهار ناحیه مختلف آب و هوایی تقسیم کنند.

۶۵ ۳ مورد «الف» به آب و هوای گرم و خشک و مورد «ب» به آب و هوای کوهستانی اشاره دارد.

ویژگی‌های آب و هوای گرم و خشک؛ بارش کم و خشکی هوا - اختلاف شدید دما - فقر پوشش گیاهی - تبخیر و تعرق زیاد.

ویژگی‌های آب و هوای کوهستانی؛ افزایش بارندگی و کاهش دما با افزایش ارتفاع - میانگین دمای پایین - بارندگی اغلب به صورت برف

جامعه‌شناسی

۶۶ ۳ هر جهان اجتماعی، تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است. با تغییر جهان اجتماعی موجود و در پی آن، برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد. جهان اجتماعی جدید، پیامدها و الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که وابسته به اراده تک‌تک افراد نیست و بر فعالیت‌های اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد. این پیامدها خود، موقعیت جدیدی را برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی، فراهم می‌آورد.

۶۷ ۱ با تغییر جهان فعلی و در پی آن، برداشته شدن پیامدهایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.

نظام اجتماعی پیچیده مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود انسان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد و این روند به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها منجر می‌شود.

جهان متجدد، علومی را که با روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) به دست می‌آیند، علم نمی‌شناسد و باعث از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری می‌شود و داوری درباره علوم وحیانی و عقلانی به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود.

جهان اساطیری، با طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت، امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد.

۶۸ ۴ فرصت‌ها و محدودیت‌ها، دوری یک سکه‌اند یعنی به یکدیگر وابسته‌اند و بدون یکدیگر محقق نمی‌شوند - محدودیت‌ها و قواعد زیبایی، فرصت ارتباط با هم‌زبانان و مبادله معانی پیچیده را فراهم می‌آورد.

۶۹ ۲ از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها به زوال عقلانیت ذاتی اشاره دارد زیرا با افول علوم عقلانی و وحیانی، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری (که پدیده‌های فراتجربی‌اند) از دست می‌رود. بیت مذکور به این موضوع اشاره دارد که در جهان متجدد، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند و جهان صرفاً از مواد و موجودات خامی ساخته شده که همه در اختیار و کنترل بشرند و هیچ‌گونه قداستی ندارند.

ماکس وبر یکی از متفکرانی است که درباره ویژگی‌های جهان متجدد اندیشیده است. او فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای این جهان اجتماعی برمی‌شمارد.

در جهان اجتماعی دلیوی، طبیعت صرفاً ماده خامی در اختیار انسان است. بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست محیطی کنونی در دنیا، محصول همین دیدگاه است.

۵۸ ۲ جلگه‌ها در ایران در کنار همه دریاها و دریاچه‌ها و رودهای پرآب ایران، دیده می‌شوند.

بررسی سایر گلخانه‌ها،

۱ ساختمان زمین، مقاومت سنگ، عمق آب و تراکم آبرفت از مهم‌ترین علل پیدایش جلگه‌ها است.

۳ وسعت جلگه‌ها در نیمه غربی کشور بیشتر است.

۴ رودهای طیفانی که به دریاها می‌ریزند، نهشته‌ها و آبرفت‌هایی را بر جلگه‌های ساحلی، تحمیل و مرتباً مکان و وسعت جلگه‌ها را دچار تغییر می‌کند.

۵۹ ۴ سازمان هواشناسی کشور با استفاده از اطلاعات روزانه، مانند فشار، رطوبت و دما، نقشه‌های هواشناسی تهیه می‌کند و با کمک تصاویر بی‌دری ماهواره‌ای، عبور توده‌های هوا را پس از شکل‌گیری مراکز کم‌فشار و پرفشار، طی چند روز، پیگیری می‌کند.

۶۰ ۱ در اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی، به دلیل سنگینی و فرونشینی هوا، کمربند پرفشار جنب حاره‌ای تشکیل می‌شود و دارای آب و هوای گرم و خشک است که مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی می‌شود. عامل پرفشار جنب حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود.

توجه: سواحل جنوبی کشورمان در نزدیکی مدار رأس‌السرطان قرار گرفته و تحت تأثیر کمربند پرفشار جنب حاره است.

بررسی عبارت نادرست،

ج زاویه تابش خورشید در ناحیه استوایی (گرم و مرطوب) نزدیک به عمود است.

۶۱ ۱ بینالود ← از رشته‌کوه‌های مهم شمال خراسان (منطقه کوهستانی شمال کشور) است.

ارسلان ← از رشته‌کوه‌های منطقه آذربایجان (منطقه کوهستانی شمال کشور) است. بشاگرد ← از رشته‌کوه‌های منطقه مکران (منطقه کوهستانی شرق و جنوب شرقی کشور) است.

۶۲ ۴ هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع = ۶ درجه کاهش دمای هوا، پس ۲۰۰۰ متر یعنی ۱۲ درجه سانتی‌گراد اختلاف دما.

چنانچه شهر «الف» نسبت به شهر «ب» مرتفع‌تر باشد:

$$\text{دمای شهر «ب»} = 26^{\circ}\text{C} = 12^{\circ} + 14^{\circ}$$

چنانچه شهر «ب» نسبت به شهر «الف» مرتفع‌تر باشد:

$$\text{دمای شهر «ب»} = 2^{\circ}\text{C} = 12^{\circ} - 14^{\circ}$$

۶۳ ۱ انواع توده‌های هوا که در طول سال وارد کشورمان می‌شوند:

توده هوای مرطوب غربی، رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل می‌کند و برف و باران به همراه دارد.

توده هوای سرد و خشک سیبری، در دوره سرد وارد ایران شده باعث سردی و خشکی هوا در ماه‌های سرد و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود.

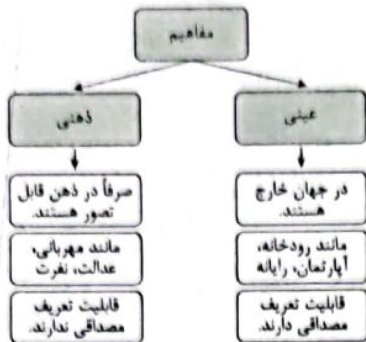
توده هوای سودانی، گاهی در دوره سرد سال رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود.

توده هوای مرطوب موسمی، برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ کرده و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

توده هوای گرم و خشک، در تابستان هوای گرم را از عربستان به ایران وارد می‌کند و باعث افزایش شدید دما می‌شود.

۷۷ ۴

۷۸ ۱) بخش عام در تعریف مفهومی، سبب جامع شدن و بخش

خاص، سبب مانع شدن آن تعریف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۲) نسبت میان بخش عام و بخش خاص در تعریف مفهومی، عموم و خصوص مطلق است.

۳) ابتدا بخش عام و سپس بخش خاص ذکر می‌شود؛ پس بخش عام نسبت به بخش خاص دارای تقدم است.

۴) در تعریف مفهومی، وجوه اشتراک و افتراق میان مفاهیم به کار می‌رود.

۷۹ ۳) همه دایره‌ها، فاقد ضلع هستند ← جامع است.

به جز دایره، بیضی هم فاقد ضلع است ← مانع نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) همه انسان‌ها، حیوان راست قامت هستند ← جامع است.

۲) معنای شیهه‌کشنده، دشوار نیست ← واضح است.

۴) از مجهول در تعریف استفاده نشده است ← دوری نیست.

۸۰ ۲) استدلال دارای نتیجه قطعی = قیاس

استدلال‌های دارای نتیجه احتمالی = استقرای تمثیلی - استقرای تعمیمی - استنتاج بهترین تبیین

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) اجزای همه استدلال‌ها، تصدیق است و اجزای همه تعریف‌ها، تصور است.

۳) همه استدلال‌ها، دارای مقدمه هستند.

۴) اجزای همه استدلال‌ها، تصدیق است و همه تصدیق‌ها دارای حکم هستند.

۸۱ ۲) حکم به کاشت برنج در هرمزگان به دلیل شباهت با

مازندران داده شده که نوعی استقرای تمثیلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) این عبارت یک تمثیل است؛ نه استقرای تمثیلی.

توجه، اگر در انتهای عبارت، یک حکم بیان می‌کرده استقرای تمثیلی می‌شود، مثلاً پس پدر احمدرضا نیز فوق لیسانس دارد.

۳) این عبارت یک استقرای تعمیمی است.

۴) این عبارت یک استنتاج بهترین تبیین است؛ زیرا در حال بررسی فرضیه‌های مختلف است و مبنای آن شباهت دو امر جزئی نیست.

۷۰ ۴) کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، کنش‌هایی هستند که اهداف دنیوی را به وسیله علوم تجربی تعقیب می‌کنند و با این کار، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کنند.

۷۱ ۱) جوامع مختلف، با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، حقیقت را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها و اعمال خود را براساس همان عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، حقیقت را به قلمرو واقعی وارد می‌کنند، بنابراین حقایق هر چند خود ثابت‌اند، ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تقییرپذیر هستند؛ یعنی برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد.

۷۲ ۲) حق و باطل بودن ارزش‌ها و عقاید کلان درباره انسان و جهان را با روش‌ها و علوم تجربی نمی‌توان شناخت. علوم مبتنی بر عقل و وحی، دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند.

علوم تجربی، توان داوری درباره فنون و روش‌های اجرایی را دارند، مثلاً درست یا نادرست بودن شیوه مداوای بیماران را می‌توان با روش‌های تجربی شناخت. علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند، می‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی داوری کند.

۷۳ ۳) در جوامعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند و عقل و وحی را به عنوان دو روش علمی معتبر نمی‌دانند، عقاید و ارزش‌های اجتماعی، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم.

۷۴ ۱) حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و کنش‌ها، براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود.

جهان‌های اجتماعی می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند، اما حق و باطل بر مدار بینش و گرایش آن‌ها، دچار تقییر نمی‌شود.

۷۵ ۳) آرمان‌ها و قلمرو آرمانی، همان نظام معیار جهان اجتماعی است که بسیاری کم و بیش به آن عمل می‌کنند و برخی هم آن را مراعات نمی‌کنند، هر چند که وجود و رعایت آن‌ها را لازم بدانند.

منطق

۷۶ ۳) در تعریف لغوی صحیح، باید از لغاتی استفاده کرد که برای مخاطب روشن باشد؛ چرا که در همه انواع تعریف، از معلوم به سوی مجهول حرکت می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها،

۱) متضادهای یک واژه، در حیطه لفظ و لنت قرار گرفته و تعریف لغوی می‌سازند.

۲) بیشترین کاربرد مربوط به تعریف مفهومی است؛ زیرا اساساً منطق با حیطه ذهن و مفاهیم سروکار دارد.

۴) هر کلمه، دارای معنایی است و قطعاً می‌توان آن را به شکل لغوی تعریف کرد.

۸۲ ۳ استقرای تعمیمی، دارای شرایط مختلفی است که در صورت رعایت کردن یا رعایت نکردن آن‌ها، مراتب مختلفی (قوی یا ضعیف) ایجاد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) این عبارت درباره استقرای تمثیلی است.
- (۲) نتیجه استقرای تعمیمی، هیچ‌گاه قطعی یا قطعی‌تر نمی‌شود و صرفاً قوی‌تر می‌شود.
- (۴) این عبارت برعکس ذکر شده است؛ در واقع در استقرای تعمیمی، حکم نمونه آماری به جامعه آماری تعمیم داده می‌شود.

۸۳ ۱ در استنتاج بهترین تبیین، مواجهه شخص با فرضیه‌های

مختلف و حالت‌های اشتباه، سلبی است؛ یعنی یکی یکی فرضیه‌های اشتباه را حذف می‌کنیم تا به بهترین فرضیه برسیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) این عبارت درباره استقرای تعمیمی است.
- (۳) استنتاج بهترین تبیین دارای کاربرد زیادی در زندگی روزمره است و در مسائل علمی، جهت بررسی فرضیه‌های علمی به کار می‌رود.
- (۴) این عبارت درباره تمثیل است.

۸۴ ۱ استدلال موجود در گزینه (۱)، استنتاج بهترین تبیین است؛

چرا که در حقیقت شخص این‌گونه استدلال کرده «این ۳ نفر زخمی هستند؛ جنگ که نشده، هواپیما که سقوط نکرده؛ پس احتمالاً تصادف شده است.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲، ۳ و ۴ این عبارت‌ها نوعی استقرای تعمیمی هستند.

۸۵ ۲ این استقرای تعمیمی، دربرگیرنده همه طیف‌های جامعه

نیست و صرفاً توثیقی‌ها را در نظر گرفته است؛ پس مغالطه تعمیم شتابزده دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این عبارت نوعی مغالطه تمثیل ناروا است؛ زیرا اساساً میمون و انسان، مربوط به دو جامعه آماری متفاوت هستند و اصلاً حکم نمونه آماری به جامعه آماری، تعمیم داده نشده است و در واقع به دلیل شباهت میان آن‌ها، تصمیم به ارسال انسان به فضا گرفتیم.

توجه: عدد ۲ و ۱۰، تله تستی محسوب می‌شوند؛ زیرا اساساً هیچ ارتباطی با استقرای تعمیمی ندارند.

(۳) این عبارت نوعی مغالطه تمثیل ناروا است؛ زیرا حکم به شباهت میان دو امر جزئی داده شده است.

(۴) این عبارت یک استقرای تعمیمی قوی است و مغالطه نیست.